

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Meditatie

*'Geef den HEERE
de hand en
komt tot Zijn
heiligdom.'*

2 Kronieken 30:8

Koning Hiskia voert een godsdienstige hervorming door. Onder zijn vader Achaz was goddeloosheid en afgodsdienst de norm. Nu is er echter een koning op de troon van David die een verbond met de Heere heeft gemaakt (2 Kron. 29). En dat niet alleen uitwendig. Het is een innerlijke behoefte voor Hiskia. Na de reiniging van de tempel wil Hiskia het paasfeest vieren. Daarom laat Hiskia een uitnodiging uitgaan.

De uitnodiging gaat uit tot heel het volk. Nee, niet alleen Juda wordt genodigd. Hiskia kijkt verder dan de brokstukken die door mensen veroorzaakt zijn. Lopers gaan heel Israël door: van Berseba tot Dan. Wanneer we God niet kennen kijken we niet verder dan de grenzen die wij zelf hebben getrokken. Door genade gaan we denken en ook handelen vanuit God. Ja, vanuit de trouw van Gods verbond. De tien stammen waren immers nog verder weggezakt in afgoderij dan het twee stammen rijk! Gods oordelen over de zonden waren over de tien stammen al openbaar gekomen. Maar Hiskia redeneert niet: 'Ik ben en doe toch nog beter dan die ander(en).' Nee, het is bij hem de gedachte: 'We hebben allen hetzelfde nodig.' God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Want daar gaat het in het paasfeest over. Deze boodschap trekt daarom door het hele land en bereikt het hele volk.

De wijze waarop de uitnodiging uitgaat is opvallend. De boodschappers moeten het *proclameren*. Niet een zwakke aanbeveling: 'Het

zou goed zijn wanneer jullie ook zouden komen.' Nee, er staat: een *stem*, een *geluid* trekt door het land. Er is een gedrevenheid in te zien en te horen. Iedereen moet het horen! Het gaat van Hiskia uit. Deze koning mag zo een middel zijn in Gods handen om Gods stem het land te laten doorgaan. Zo maakt de Heere gebruik van mensen. Zo wordt een man die persoonlijk wist van een verbond te sluiten met de Heere, door de Heere gebruikt opdat ook anderen, meerderen, hun leven aan de Heere zullen geven. Zijn wij zo al bruikbaar in Gods hand? Laten wij ook Gods stem horen?

In de uitnodiging worden de mensen opgeroepen om de Heere de hand te geven. In het geven van de hand gaat het om vernieuwde omgang met de Heere. De zonde maakt scheiding tussen de Heere en ons. Hoe kunnen we dan de hand geven? Door te capituleren! We zien dit heel duidelijk in Jeremia 50:15. Daar wordt van Babel gezegd: 'Zij heeft haar hand gegeven; haar fundamente zijn gevallen.' Wat vraagt koning Hiskia dus aan het volk? Dit: 'Geef je over aan de macht en de genade van de God van Israël.' En: *Laat je door Hem naar het heiligdom en het paasfeest leiden.'*

Tot het paasfeest worden zondaren uit *Juda, geheel Israël*, ja, zelfs uit de *vreemdelingen*, genodigd. Onze afkomst maakt ons niet zalig. Alleen het bloed van de Heere Jezus Christus reinigt van alle zonden. Door Zijn naam moeten we zalig worden of ik ben niet zalig. In de weg van overgave, *belijdenis van zonden, het geven van*

de hand, zullen we ook ervaren dat de Heere leidt tot het feest. Dan hoef ik niet te grijpen maar dan mag ik ontvangen, dat wat de Heere bereid heeft: genade voor de grootste der zondaren door het bloed der verzoening. Voordat wij onze hand reiken wordt ons met een grote stem toegeroepen dat God Zijn Zoon heeft gezonden. De stem klinkt: Zie het Lam Gods. Verhard u niet, geef je over, erken je zonden, en laat je leiden.

Sommigen verwerpen deze stem. Het verzet tegen de stem van de levende God breekt juist door bij het horen van deze stem. Er wordt dan vastgehouden aan oude zonden en het oude leven. Niet willen veranderen... Geen terugkeer tot God. Herkent u zich misschien in deze houding?

Anderen geven wel gehoor. Zij *verootmoedigen* zich. Gehoor geven gaat samen met ootmoed. Dat is het hoofd buigen, capituleren, erkennen: *'Ik heb gezondigd en gedaan wat kwaad is in Uw oog.'* Het wonder is, dat zij tot het feest komen. Nee, niet omdat ze dat eventjes doen. Ze zijn gekomen, en ze zullen ook blijven komen tot het einde toe omdat... *ze geleid worden*. Ze hebben hun hand aan de Heere gegeven. Daarom wordt over hen gezongen:

*Zij komen aan, door Godd'lijk licht geleid,
Om 't nakroost, dat den HEER' wordt toe bereid,
Te melden 't heil van Zijn gerechtigheid
En grote daden.*

A. Hoekman

*Wanneer
we God
niet kennen
kijken we niet
verder dan de
grenzen die
wij zelf hebben
getrokken.*

Pastor zijn. 3 Johannes: 11- 12

Gevaren

Omstandigheden hebben Paulus ertoe geleid dat hij aan de Korinthiërs het één en ander van zijn levensloop doorgaf (2 Kor. 11). Waar hij op wees was echt gebeurd. Wat hem nu bijzonder bezig hield, benadrukte hij. Dagelijks overvalt mij de zorg van al de gemeenten (vs. 28). De door hem gestichte gemeenten worden bedreigd door gevaren in leer en leven. Paulus onderschat dit niet. Het grijpt hem aan, want de motor achter alles is de satan. Die zal doorgaan met zijn werk: verleidend en verwoestend. Bij zijn afscheid van de broeders uit Efeze heeft hij zomaar niet iets gezegd. Zwarte wolven zijn op komst en zullen de gemeente niet sparen. De vijanden komen niet alleen van buiten, maar eigen leden, zelfs ouderlingen, zullen hun houding veranderen. Zij zullen bekende woorden of zaken verdraaien. Die zaken zullen zij niet verloochenen, maar een andere plaats geven. Zo is het ook vandaag als het over de heilsorde gaat. Het is niet: roeping, wedergeboorte, geloof, maar: roeping, geloof, wedergeboorte. Let er op, zegt men. Dit laat

vrucht zien en horen en is daarom Bijbels. Hebben we oog voor deze achteraf theologie of de geconcludeerde theologie? Nu kan gezegd worden dat het meevalt in onze gemeente. Maar wordt dit nagegaan? Daarnaast mag niet vergeten worden dat men leeft in een kerkverband en daarin heeft men ook een verantwoordelijkheid. Kunnen we vandaag de zorg van Paulus begrijpen? Calvijn tekent bij de woorden van Paulus aan: niemand kan van harte zorgvuldig zijn voor de gemeenten zonder met vele zwaarigheden beladen te zijn. Gods gemeente regeren is geen genoeglijke bezigheid, maar een scherpe en harde krijg. Maar dan zo dat de liefde niet ontbreekt. In woord en daad.

Waarschuwing

Zo moet het optreden van Johannes gezien worden. Het pastorale hart blijft kloppen. Johannes heeft openlijk de huichelachtige houding van Diotrefes aan de kaak gesteld. Maar Johannes is er bevreesd voor dat Diotrefes door zal gaan met zijn praktijken. Hij kan zelfs Gajus gaan beïnvloeden. Diotrefes is een gevaarlijk persoon

die de huik naar de wind hangt en zelfs krokodillentranen kan laten zien. Want alles draait om hemzelf. Het gaat om zijn eer en zijn zelfhandhaving. Vandaar het waarschuwendende woord van Johannes: Geliefde, volgt het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet is uit God; maar die het kwaad doet, heeft God niet gezien. Met het kwade wordt de handelwijze van Diotrefes bedoeld. Het goede wijst op het goed doen tegenover allen en bijzonder tegenover de huisgenoten des geloofs. Gedacht wordt aan de gastvrijheid en alles wat daarmee in verband staat. Het tweede gedeelte van vers 11 geeft duidelijk aan uit welke bron het kwade en het goede opkomt. Dit gedeelte toont ook duidelijk wat men mist of wat men kent. Het komt hierop aan: leeft men door de satan of leeft men door God. Nimmer mag vergeten worden dat de satan ook in de kerk, in de gemeente, kan werken. Zijn tactiek moeten we niet onderschatten. Maar het wakend oog van de Heere is er ook en Zijn bewarende kracht is onverhinderd. Johannes heeft voor dit laatste ook een oog en een hart. Vandaar dat hij niet kan nalaten, nadat hij op de kwade praktijk van Diotrefes gewezen heeft, een goed getuigenis door de te geven van Demetrius.

Demetrius

Zijn naam wijst erop dat hij van heidense afkomst is. Zijn naam betekent: volgeling van Demeter. Demeter was de Italiaanse godin van de oogst. Wanneer Demetrius tot het christendom is overgegaan is onbekend. Maar dat hij een ware christen was, staat vast. Demetrius moet een rondreizende prediker geweest zijn. Voor de apostel Johannes was hij geen onbekende. Ook in de gemeente van Johannes werd er over Demetrius gesproken. Men had achting voor hem. Er was zelfs een medegetui-

Hebben we oog voor deze achteraf theologie of de geconcludeerde theologie?

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van Ds. A. Hoekman over 2 Kronieken 30:8 'Geeft den HEERE de hand en komt tot Zijn heiligdom.' Ds. Tanis schrijft over 3 Johannes: 11 en 12 onder het opschrift 'Pastor zijn.' Ds. P. Roos schrijft over het al of niet oprichten van een denktank in verband met de toenemende secularisatie. Ds. Hoefnagel beschrijft onze laatste ontmoetingsdag op Urk. U treft een vijfde bijdrage aan over Abraham Hellenbroek. We hebben een stukje overgenomen van ds. B. Smytegelt over het komen tot Christus. Verder boekbesprekingen en een persbericht.

Reformatieherdenking

Op 31 oktober zal de reformatie herdacht worden. Kennen we de persoonlijke reformatie van harte en leven?

Dankdag voor gewas en arbeid

Woensdag 7 november wordt de jaarlijkse dankdag voor gewas en arbeid weer gehouden. De Heere geve ware dankbaarheid en stelde de prediking op die dag tot rijke zegen.

Verschuiving volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 13 november 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 1 november.

AvH

genis van de Heilige Geest. Wat rijk is dat! De Heere geeft geestelijke overeenstemming. Dan is er een verstaan van elkaar, een kennen van elkaar en een aanvaarden van elkaar. Die houding zij er ook nu. Dan staan kerkmuren niet hoog en geeft men elkaar de hand. Er is zelfs meer. In het kerkelijk leven wordt bemerkt hoe men over elkaar denkt. Het werk Gods stuit niet af, maar sluit in. Zo was het in de dagen van Johannes. Bij verwarring, zelfs verwoesting door het werk van de satan, wijst Johannes met blijdschap op wat er is. De Geest van boven verdwijnt niet. Hij houdt Gods werk in stand. Vandaar het wijzen op het gemeenschappelijke denken aan en het spreken over Demetrius.

Getuigenis

Ter onderstreping voegt Johannes aan zijn schrijven toe: en van de waarheid zelve (vs. 12). Gajus, wat ik heb doorgegeven, heeft een vaste grond. Het is geen opwelling of een moment opname. Wat ik doorgeef is geen sneeuwtapijt dat smelt door de kracht van de zonnestralen en dat op die wijze verdwijnt. De Christus Gods, Die van Zichzelf zegt: Ik ben de waarheid, is Werkmeester. Vandaar het getuigenis. Het is waar en zeker. Als een getrouw herder laat Johannes verder horen: en wij getuigen ook, en gij weet dat onze getuigenis waarachtig is. De vraag kan boven komen: was dit zelfgetuigenis wel nodig na het geschrevene? Heeft Gajus, aan wie de brief als eerste gericht is, een wisselvallig karakter? Is hij gemakkelijk om te praten? Daar is Johannes niet van overtuigd. Echter, Johannes onderschat de tactiek van Diotrefes niet. Wat Johannes heeft gehoord van Jezus omtrent de satan en zijn optreden, is hij niet vergeten. Satan zal er velen verleiden. Voorgoed of tijdelijk. Het laatste kan ook gevolgen laten zien. Om nu getrouw te blijven en de christenplicht te vervullen laat Johannes het zelfgetuigenis horen. Gajus kent Johannes en weet dat Johannes niet over één nacht ijs gaat. Johannes leeft bij het resultaat van het zaaien waar Jezus in de gelijkenis op gewezen heeft. Dit

is ook een plicht van elke dienaar. Het leven bij de Schriftwoorden en daaruit onderwijs geven. Het schrijven van Johannes aan Gajus en in hem aan de gemeente zal veel doen. Johannes is daarvan overtuigd. De ogen zullen open gaan of open blijven voor Diotrefes en Demetrius zal welkom zijn. Hart en huis zullen voor hem open staan. Wat spreekt daarin de gemeenschap der heiligen. Het levensbeeld behoort vandaag te leiden tot aansporing om elkaar te dienen. Dit geldt in de eerste plaats ambtsdragers.

De gemeenschap der heiligen

De belijdenis die zondagmiddag of zondagavond wordt uitgesproken is toch geen louter formele of traditionele zaak? Het heeft grote en diepe betekenis dat beleden wordt: ik geloof de gemeenschap der heiligen. Het zoeken en dienen van elkaar is broodnodig, zeker als we letten op de nood der tijden en de situatie waarin wij verkeren. Er is een opmars gaande. De aanval op de minderheid is werkelijkheid en zet zich voort. Christelijke normen en waarden moeten nog verder verdwijnen uit de samenleving. Het reformatorisch onderwijs staat op het spel. Den Haag beslist. Laten we ook niet vergeten dat het vrijgeven van koopzondagen heel wat doet. Zijn we ons daarvan wel bewust? Voor de tweede wereldoorlog werden gemeenteleden of parochianen aangespoord om bij winkeliers van eigen kerkelijke denominatie te kopen. Gebeurt dit nog of

wordt hier geen aandacht aan gegeven? Weten we welke winkels op zondag geopend zijn en welke niet? Steunen wij zaken die op zondag gesloten zijn? Worden werknemers die in moeilijkheden komen alleen gelaten, aan zichzelf overgelaten? Toch niet? Er is veel wat roept om interkerkelijk bezig te zijn. Laten predikanten eens beginnen met elkaar te dienen en zo de gemeenschap. De bestudering van het boek Nehemia laat een handleiding zien. Het boek Nehemia toont ons hoe de samenwerking dient te zijn (Neh. 3). Voor onze jongeren is het van belang onderwijzend en opbouwend bezig te zijn. En dat vanuit de overtuiging: er staat geschreven. Gaat het over het laatste, wat van zelf het belangrijkste is, dan dient alles wat aan de orde komt in kerk en staat getoetst te worden aan de Heilige Schrift. Dit dient grondig gedaan te worden. Zo moet ook nagegaan worden of onze besluiten de toets van Gods Woord kunnen doorstaan. Toetsing, aanvulling of zelfs correctie hebben niets te maken met de tijdgeest. Maar de tijd vraagt er om. Bijzonder de jongeren hebben er recht op. Zij vormen het volk van de toekomst. Laat er bidden en werken zijn en niet maar gelaten afwachten of zien hoe het loopt. Het getij stijgt. De zorg die kan vervullen wordt ook geproefd in wat ds. W. Vischer te Amersfoort geschreven heeft in R.D. punt komma vrijdag 12 oktober 2012.

M.C. Tanis

De belijdenis die zondagmiddag of zondagavond wordt uitgesproken is toch geen louter formele of traditionele zaak?

Ontmoetingsdag Urk

We hebben als bestuur gesproken over het afnemend aantal bezoekers van onze Panddagen in het voorjaar te Werkendam. Moeten we naar één ontmoetingsdag per jaar? Over de opkomst op de najaarsbijeenkomsten op Urk valt in ieder geval niets te klagen, integendeel! Het was ook op zaterdag 15 september j.l. een drukke en ook goede dag, waar velen nog met genoeg op terugzien. Voor de vele bezoekers uit

het noorden is Urk beter te doen dan Werkendam, hoewel we ook in Werkendam trouwe noorderlingen ontmoeten. Hoe het zij, de Heere heeft alles wel gemaakt op onze laatste panddag. Zeker en vooral ook vanwege hetgeen op die dag overdacht mocht worden. De laatste jaren wordt een thema behandeld en dat bevalt goed! Velen weten nog met mij dat we de eerste jaren altijd een 6-tal sprekers hadden en dat was voor jong en oud

*Waar van recht
en genade
gesproken
wordt, schenkt
God Zijn zegen.*

soms teveel van het goede. Niet alleen het aantal sprekers, maar ook een zelfde aantal onderwerpen. Waarmee ik niet wil zeggen dat we geen goede herinneringen bewaren aan die dagen! Enige weken geleden dwaalde ik door de grote kerk in Zwolle, waar we ook eens een panddag hebben gehouden in een volgestroomde monumentale kerk. We zijn blij dat we met onze dagen nog steeds in een behoefte mogen voorzien.

In de mooi opgeknapte en ruime Eben-Haezer kerk werden we verwelkomd door ds. L.W. van der Meij, die de eerste spreker was van deze dag. Met een drievoudig o o o wenste hij ons toe dat de dag een dag van onderwijs, opbouw en ontmoeting zou zijn. Eerst stonden we stil bij het overlijden van ds. G. Bouw, een geliefd predikant onder ons, die de dag tevoren in Nunspeet was begraven en nu de Heere groot mag maken in het hemels Jeruzalem. Ds. van der Meij ging ons voor in gebed, we zongen Psalm 68 vers 7 en vers 5 en we zongen weer heerlijk onder goede begeleiding van de organisten van Leeuwen en Baars. Al ben ik blij met de plaats die ik nu mag innemen in de eredienst, toch verlang ik ook nog wel weer eens naar de orgelbank.

Het thema van deze dag was "de eindtijd". De eerste spreker sprak over de tekenen der tijden naar aanleiding van de schriftlezing uit Matth. 23 vers 37 tot en met Matth. 24 vers 14. Het is wijsheid om aan het einde te denken, het einde van de wereld, het einde van ons leven, onze aanstaande verhuizing. We weten niet wanneer het einde zal komen, daarom is het heden der genade zo belangrijk. De tekenen wijzen ons op een naderend einde. De verdeeldheid, de chaos in de wereld en hoe is het in de kerk? Het gaat door de verdrukkingen heen. De weeën worden heviger. Die volharden zal wordt zalig. Volharding is een vrucht van de trouw van de Koning der kerk. De grote vraag die dringend om een antwoord roept is of ik geborgen ben in Christus. Zijn we wakende?

Ds. van der Meij liet zingen Psalm 97 de verzen 6 en 7 en daarna

beklom onze gastspreker uit de HHK, namelijk ds. D. Heemskerk de kansel. Hij behandelde de verzen 24 tot en met 28 uit Matth. 24. Ds. Heemskerk sprak over een grote verwarring, een rechte Woordbediening en een gelovige toevluchtneming. Er is verwarring aangaande de leer inzake bijvoorbeeld de verlossing, waar men van een verlossing zonder ontdekking spreekt. Of waar men het zoekt in bijzondere dingen, waar zelfgenoegzaamheid en eigengerechtigheid de boventoon voeren of in "de binnenkamers", vers 25, een op jezelf gerichte afzondering. In al die dingen is de Christus niet! Het gaat, zo hield ds. Heemskerk ons voor om de rechte bediening van Gods Woord. Het gaat om de prediking van het gekruisigde lichaam van de Heere Jezus. Waar het "dode lichaam" gepredikt wordt, schenkt de Heere vrucht. Waar van recht en genade gesproken wordt, schenkt God Zijn zegen. Rondom deze prediking verzamelen zich de "arenden", de ware gelovigen. De spreker trok tal van lijnen uit het leven van de arend naar het leven van Gods kind, zodat de hoorder de gelegenheid kreeg zichzelf hierop te onderzoeken.

We zongen nog de verzen 7 en 8 van Psalm 89 en na het dankgebed brak de middagpauze aan. Er was geen boekenkraam zoals gewoonlijk. Vanwege het overlijden van ds. Bouw had de familie er geen gelegenheid voor gehad om dit te verzorgen. Wel stond de verleidelijke viskraam weer klaar, waar opnieuw dankbaar gebruik van werd gemaakt. Een deel van de opbrengst is ten behoeve van Bewaar het Pand en we zijn heel blij hiermee, hartelijk dank hoor! Wel waren er kaarten te koop ten behoeve van het werk van Truus Ringelberg in Malawi en de eerste spreker van de middag, ds. J.M.J. Kieviet beval het nieuwe gedenkboek van onze gemeente in Dordt Centrum aan. Van de ontmoetingen en gesprekken tussen de middag knappen vele bezoekers op. Er is gelegenheid om wat te wandelen en ook nog aan het einde van de middag zagen we bezoekers rond kijken op Urk.

Zoals gezegd was ds. Kieviet de eerste spreker in de middag. Na het indrukwekkende eerste vers van Psalm 68, gebed en Schriftlezing sprak hij over Matth. 24 de verzen 37 tot en met 39. Hij wees ons op twee bouwwerken, die je ziet als je vanuit Papendrecht over het water Dordrecht binnenkomt, links de gevangenis en rechts in het water van de Merwede de ark, een replica van de ark van Noach. Hij wees op de zonde die in de wereld gekomen is en de ark der verlossing die de Heere bereid heeft. We leven in dagen die te vergelijken zijn met de dagen voor de zondvloed. Het opgaan in het hier en nu zonder aan God te denken brengt evenals toen een haastig verderf over ons. Laten we gewaarschuwd willen zijn en buigen onder de prediking van recht en genade. De mens die zich onder Noachs prediking verhardde heeft het geweten! Ook vandaag wordt Christus Jezus ons nog gepredikt als de Arke der verlossing. Men bekende de ernst van de situatie niet, totdat de zondvloed kwam. En wij? Noach mocht leven in vrees en verwachting, beide. Er is een volk dat het oordeel ontkomt. En daarvan zongen we met het even indrukwekkende tweede couplet van Psalm 68.

De laatste in de rij van vier sprekers was professor Baars. Het was fijn om ook hem in ons midden te hebben. Het was zijn taak om iets te zeggen over de ernstige woorden van de Heere Jezus uit Lukas 18 vers 8: "Doch de Zoon des mensen, als Hij komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?" Ons werd gelijk duidelijk gemaakt dat het in dit aangrijpende woord niet gaat om godsdienst, religie; dat zal er echt altijd wel zijn, maar zal Hij het ware geloof vinden? Echt een vraag om tot jezelf in te keren. Heb ik het ware geloof? Ontroerend werd ons een kenmerk van dat ware geloof getekend, het is het leven van het aanhouden, het bedelaarsleven, een schooiend leven. De weduwe hield aan, totdat haar recht werd gedaan. God zal ook recht doen, niet om het bedelen, maar in de weg van het bedelen. De kerk in de eindtijd lijkt op die weduwe.

Zij verlangt naar haar Bruidegom. Dat “weduwe-geloof” zal de Bruidegom nooit beschamen. En Hij weet wel dat ze er zijn hoor! Maar behoren wij tot de ware gelovigen, daar gaat het om! Wie het geloof niet kent, bidde met ernst en aanhoudend om het geloof. Het is noodzakelijk, want het is zeker dat Hij komt!

We zongen nog Psalm 98 de verzen 2 en 4 en ook Psalm 89 vers

7 na het dankgebed. Velen waren ontroerd toen een bezoeker aan het einde der samenkomst uit de volheid van zijn gemoed nog verzocht een versje te zingen en wel Psalm 84 vers 6. En dat hebben we toen samen gedaan. Dankbaar voor deze dag, dankbaar voor de genoten gastvrijheid, waarvoor wij de kerkenraad, de koster, de diakenen en de dames van de opspasdienst nog eens hartelijk dank

zeggen. En de laatste psalm klonk nog lang na bij velen: Want God de HEER', zo goed, zo mild, is 't allen tijd een Zon en Schild, Hij zal genaad' en ere geven. Hij zal hun 't goede niet in nood, onthouden, zelfs niet in den dood, die in oprechtheid voor Hem leven. Welzalig HEER' die op U bouwt, en zich geheel aan U vertrouwt.

K. Hoefnagel

Kerkelijk actueel

Denktank

Wel of geen denktank? Het idee werd gelanceerd door Ds. W. Visscher in het RD. Hij stelde dit voor in verband met de toenemende dreiging voor de kerk vanwege de toenemende seacularisatie. Het is zelfs meer dan dat. Er steken antichristelijke winden op, die ongetwijfeld aanzwellen en zodoende de kerk en allerlei christelijke organisaties willen omverblazen. We gaan het als christenen moeilijk krijgen in ons land en dat moet tot ons gaan doordringen.

Maar zoals dat gaat, het idee werd van allerlei kanten nader beschouwd. Er ontstonden diverse gedachten over de wenselijkheid ervan. Dr. Van der Sluis zag het in historisch perspectief vanuit de tegenstelling tussen Kuiper en Kohlbrugge. “Zullen we het dan nooit leren?”, zo riep hij uit. Nee, dat zullen we wel nooit leren. Niemand van ons heeft dat helemaal geleerd en doorzien. Want het gaat hier om een vraagstuk, dat de kerk van alle tijden de grootste strijd en moeite heeft gebracht. Het gaat hier om de vraag in hoeverre het gebruik der middelen ingekaderd is in het handelen van de Heere. Wat Ds. Visscher voorstelde, is helemaal niet verwerpelijk te noemen. We weten allemaal dat we ons moeten voorbereiden, zoals Jozef deed, op komende tijden van beproeving en dreiging. We bouwen dijken tegen het gevaar van overstromingen en we zorgen voor voorraden als de winter nadert. Zelfs de dieren doen dat. Zeker kunnen we de middelen stellen in de plaats van God en dat is een reëel gevaar. Als we pijn houden, gaan we naar de dokter;

en eigenlijk komen we pas bij de Heere terecht, als we er zelf met artsen en medicijnen niet meer uitkomen. Zo hebben we dat wellicht al heel vaak beleefd. De toonzetting van het voorstel en de kontekst duiden niet op activisme of een buitensluiten van de voorzienigheid Gods. Ik heb zelfs in zijn woorden een heel andere bedoeling vernomen. Het was de vraag of wij wel beseffen wat er gaat gebeuren? Leven we niet te veel rustig door alsof er geen gevaren dreigen? Buigen we wel onder de oordelen Gods en valt er wel voldoende geestelijk licht over de situatie van onze dagen? Er zijn te veel symptomen die erop wijzen, dat we ons eigenlijk best thuis voelen in deze wereld en in de ontwikkelingen van ons land. Vanuit die onrust werd nagedacht over een manier om zich voor te bereiden op de komende najaarsstormen. Laat de Gereformeerde gezindte maar eens een inventarisatie maken van de moeiten die op ons aan komen. Ik las in zijn woorden voor het eerst de uitspraak dat het instituut van de Medezeggenschapsraad in het onderwijs een knieval

geweest is voor de onterechte claims van de overheid. Gaat dat vaker gebeuren, rond de positie van de vrouw op de SGP-kandidatenlijst, of als het onderwijs inzake de homo-emancipatie dichterbij komt, onontkoombaar? Wat doen we dan? Als de winkels op zondag open gaan, komen vele van onze mensen in de knel. Als de ziekenhuizen een nog strenger toelatingsbeleid voor verplegenden (inzake abortus en euthanasie) gaan hanteren, krijgen onze jonge mensen de eerste klappen. Als we zelf het onderwijs moeten bekostigen, zal dat genoeg zijn of zijn we er ook dan nog niet? Leven we echt bij deze dreiging of zijn we in slaap gevallen? Die vragen moeten wel gesteld worden. Als de predikanten in hun preken niet meer mogen zeggen wat zij moeten zeggen, wat zullen we dan doen? Dit is geen koffiedikprognose; het is zelfs een Bijbels gegeven dat die dagen zeker zullen komen. Gods Woord zou ons daarbij veel meer als een gids moeten dienen zodat we als een wachter die het gevaar ziet naderen, de mensen gaan waarschuwen (Ezech.33:6). Er is niet alleen een bezinning in

Er zijn te veel symptomen die erop wijzen, dat we ons eigenlijk best thuis voelen in deze wereld en in de ontwikkelingen van ons land.

Onder de mantel van onze persoonlijke verantwoordelijkheid gaat er ook heel veel verkeerd. Zullen we dat ooit leren?

ons denken nodig; er is bekering en wederkeer nodig. Dat heb ik in de woorden van Ds. Visscher gehoord.

Wat Dr. Van der Sluis daartegen in stelling brengt, is ook zeker waar. Men kan zeker doorschieten in allerlei menselijke handelingen. Men kan een Jakob worden om zelf steeds weer allerlei maatregelen te nemen. Dr. Kuiper had daar wel slag van. Hij heeft niet kunnen rekenen op instemming vanwege zijn optreden in de Doleantie en dat was om deze reden.

We moeten allen eerlijk erkennen dat we zo heel snel en makkelijk doorschieten in het gebruik der middelen. Israel was daar een sprekend voorbeeld van. Het steunde op Egypte, met terzijdestelling van de God van Israel. Jesaja roept het volk dan op: "Stilzitten zal uw sterkte zijn" (30:7,14). Denkelijk heeft van der Sluis Visscher niet helemaal begrepen en recht gedaan. Maar hij heeft stellig gelijk als hij waarschuwt voor het gevaar van ingrijpen in de plannen en de voornemens Gods. Troffel en zwaard waren echt nodig in de dagen van Nehemia. Maar we gaan er zo snel toe over om daarop ons vertrouwen te zetten. De Heere is een jaloers God.

Want de dagen komen in het leven van Gods kinderen dat ze genoeg hebben aan dat stilzitten en vertrouwen. Maar dat zal zijn als zij hunnerzijds alles gedaan hebben, wat de Heere van hen vraagt. Het onderhavige probleem geeft een spanning aan die direct te maken heeft met de rechtvaardiging van de goddeloze. Vanwege deze spanning kwam de Reformatie tot stand. Rome was geheel verstrikt in het doolhof van doen en laten, van geboden en regels. De genade van Christus kon alleen maar overwinnen als de mens daar groen licht voor wilde geven. De mens kon die genade tegenstaan en de mens kon deze ook weer verliezen. De verzoening door het werk van de Heere Jezus kon alleen maar werkzaam worden, nadat mensen eerst een bepaalde waardigheid hadden verworven. Onder ons heeft dit de gestalte

aangenomen van het voorwaardelijke denken over de weg der zaligheid. Voor mij als predikant is het telkens weer de afweging: hoe houden we genade voor vrije en onverdiende genade en hoe houden we deze gescheiden van de eigengerechte werkzaamheden van de mens? Want enerzijds willen we in de preken duidelijk aangeven dat al onze gronden voor God niet bestaan kunnen; anderzijds geven wij ook aan dat er bepaalde wezenskenmerken zijn van het werk van de Drieënige God in het hart van de zondaar. Dat kan al snel vaag en ondoorzichtig worden voor de gemeente. Alles moeten doen en niets kunnen doen. We prediken terecht de noodzaak van zelfkennis en een nadenken over de zonde en de vervloeking en in dezelfde preek zullen we de kennis der ellende en de tranen over de zonde weer moeten afnemen. Het is een wandelen op het scherp van de snede om deze lijnen zuiver en eerlijk te trekken. Dat is dan op de kansel. Maar kent u deze strijd ook niet in uw eigen leven, als de Heere u het levenspad heeft bekend gemaakt? U hebt het al zo vaak gehoord dat u niets moet overhouden om zalig te worden, niets van uzelf. Het moet worden: Christus alleen. Maar u voelt ook wel, dat het terstond aannemen van Christus vanuit een verstandelijke actie ook niet de weg is. U weet dat tranen de grond niet zijn, maar u klaagt uzelf elke dag aan dat u zo weinig bewogenheid gevoelt en kent. U weet ook wel dat de bediening van Gods Geest nodig is, maar er staat toch ook: "Werkt uw zelfs zaligheid met vrezen en beven". De vraag is dan toch wel terecht of die eis in uw leven wel tot gelding komt? Nee, we zullen dat wel nooit leren. Het zal altijd wel een strijd op leven en dood blijven. Zeker, voor de Antinomiaan enerzijds en de Arminiaan anderzijds is het geen strijd meer, maar voor een arm en ellendig volk blijft het een onmogelijke opgave, die echter vervuld zal en kan worden door de algenoegzaame offerande van Christus en de onwederstandelijke werking van de Heilige Geest.

De heiliging en alles wat daarmee samenhangt, ligt besloten in Christus. Gods kinderen zijn in Hem geheiligden. Ze zijn volmaakt in Hem. Maar er is ook een bevel tot heiliging: Weest heilig want Ik ben heilig! Dat houdt Gods volk laag bij de grond. Dat brengt hen steeds meer tot het bedelaarsleven. Johannes de Doper heeft het zo goed gemeend toen hij sprak van het wassen van Christus en het minder worden van zijn eigen persoon. Maar hoe anders was het toen hij dat aan het einde van zijn leven moest leren.

Diezelfde vragen doen zich voor als het gaat om de verantwoordelijkheden die de christen in dit aardse leven heeft. Ik noem dan alleen maar de vragen rond gezinsuitbreiding en opvoeding. Het is voor jonge ouders een hele vraag wat de Heere op dit terrein nu van hen wil. En heeft de kerk een pasklaar antwoord als deze vragen gesteld worden? Welke motieven spelen er in onze tijd als het hierover gaat? Het is zeker ieders persoonlijke verantwoordelijkheid, maar we hanteren toch ook richtlijnen uit de Schrift ter regulering van dit aardse bestaan. Onder de mantel van onze persoonlijke verantwoordelijkheid gaat er ook heel veel verkeerd. Zullen we dat ooit leren? Er ontstaat een beginsel van de nieuwe gehoorzaamheid als we op de leerschool van Gods genade gekomen zijn. Dan wil de Heere telkens weer hen die dwalen, brengen in het rechte spoor.

En dus zullen we tenvolle en voor honderd procent aangewezen zijn op de leiding en de bijstand van de Heere, als de dagen van verdrukking komen. Maar de Heere zegt ons ook dat we de tekenen der tijden moeten kennen en verstaan. Het blijft gelden voor alle tijden: Schik u, o Israel, om uw God te ontmoeten! We moeten maar eerlijk erkennen, met de beide scribenten, dat wij het wel nooit zullen leren, maar dat de Herere blijft voortgaan met Zijn dagelijks onderwijs in de lessen der zaligheid.

P. Roos

Het komen tot Christus

*En die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen.
Joh. 6:37b*

Komt nu iemand tot de Heere Jezus, zo zal Hij zulk een komende ziel in der eeuwigheid niet verstoten, noch in de hel storten; hij zal nooit, nooit in de hel komen! al had hij alleen zoveel zonden begaan als honderd, ja als duizend andere mensen begaan hebben! Ja, al had hij zoveel zonden bedreven als alle mensen samen hebben bedreven, al had hij zijn leven lang de duivel gediend; als gij tot de Heere Jezus komt, Hij zal u geenszins verachten, verstoten noch verwerpen. Al waart gij een verdriet van uw ouders geweest; al had gij zulk een wanstaltig leven geleid, dat er vele anderen door verleid en in de hel gekomen waren, al had gij gezondigd tegen consciëntie, tegen licht, tegen overtuiging; al waart gij anders niet dan zonde, en een samenknoping van ongerechtigheid: als gij maar tot Mij komt, zegt de Heere Jezus, Ik zal u geenszins uitwerpen. Al hadt gij, na ontvangen genade, zwaar gezondigd; al waart gij nog zo dikwijls gevallen, al waart gij nog zo ver afgeweken, ja al had gij Mij laten kloppen met de bruid, en geweigerd op te staan; Ik zal u evenwel geenszins uitwerpen. Zijt gij een hardnekkig zondaar, hebt gij God vertoornd, zolang gij geleefd hebt: Ik betuig u, zegt de Heere, komt gij zo met tranen, wilt gij gaarne Mij tot uw Middelaar hebben. Ik zeg het u: Ik zal u zeker aannemen; Ik zal u, en elk die zo komt, aannemen; ja, Ik zal zeggen: zondaar of zondares, waar zijt gij zolang geweest? Hoe hebt gij zolang gedwaald? Waarom hebt gij u zolang aan Mij onttrokken? Ik heb al zo lang gewacht om u genadig te zijn; Ik heb Mijn handen de ganse dag uitgestrekt om u te nodigen. Ik heb al zoveel jaren geklopt en geroepen: Doe mij

open, want Mijn hoofd is vervuld met dauw, en mijn haarlokken met nachtdruppen! En zou Ik dan nu weigeren om u aan te nemen? Neen, Ik wil en ik zal u geenszins uitwerpen. Bekommerde zielen, moet nu uw hart niet breken? Kunt gij nu wel langer zeggen: ja, de Heere heeft macht genoeg, om mij te helpen, had Hij ook maar wil genoeg? Ach, mocht gij eens geloven, dat de Heere Jezus veel gewilliger is om u te zaligen, dan gij zijt om u door Hem te laten zaligen!

Zult gij nu nog langer in het ongeloof blijven? Of moet gij nog wachten, om iets te kunnen meebrengen? Breng Hem uw stenen hart; breng Hem uw ongeloof, uw ongehoorzaamheid, uw onmacht, uw onwilligheid, en geloof, dat Hij machtig en gewillig is om al uw ongerechtigheden te vergeven, om al uw krankheden te genezen, om uw leven te verlossen van het verderf en u te kronen met goedertierenheid en barmhartigheden! O, zondaar! wat zult gij het zwaar te verantwoorden hebben, als gij onbekeerd blijft! kunt gij dan wel ruimer Evangelie begeren? Zult gij wel iets kunnen inbrengen tot uw verschoning, als gij voor de Rechter staat? De Heere Jezus zegt zo onbepaald, die tot Mij komt, wie het ook zijn mag. Gij waart waardig, dat Hij tot u zei: "Ga weg van Mij, gij vervloekte! en nu zegt Hij, integendeel, nog tot u: Wend u naar Mij toe, neig uw oren en kom tot mij; en als gij komt, Ik zal u geenszins uitwerpen! O, mocht gij eens tot Hem zeggen: Heere! zie hier ben ik, ik, kom tot U, wees Gij mijn god en mijn Zaligmaker! Daar zit er misschien wel één, die zegt: "Ik heb zo dikwijls tot de Heere gezegd: neen, ik wil niet komen, en zou ik Hem nu wel aangenaam wezen? Ja, al hadt gij dat duizendmaal gezegd, het zal u vergeven worden! Een ander zegt: "Ik ben wel eens gekomen, maar ik

ben weer heengegaan, en ik krijg nu berouw; zou de Heere Jezus mij nu niet uitwerpen? Ach neen! zie het in David; die was ook tot Hem gekomen en daarna was hij een lange tijd weer heengegaan, toen hij dat overspel begaan had, en hij liet ook nog de man van die vrouw vermoorden; hij zei evenwel: Een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachten. Petrus was al ver heengegaan van de Heere; hij had Hem verloochend: maar Hij komt weer terug en weende bitterlijk. Wat doet de Heere? Hij zei: "Ga, zeg het aan Simon, dat Ik opgestaan ben. Wanneer iemand nu zegt: "Ik placht voor een jaar en dag al beter te zijn, maar ik ben zo vervallen, ik ben zondiger geworden! wel, keer weder, o Sulamith, zegt de Heere. Hebt gij gezondigd, keer weder. Zegt hij: ik durf onder Zijn ogen niet komen, doe het evenwel; op de wonden, die gij gekregen hebt in uw afkeren van Hem, zal de Heere een pleister van Zijn genadebloed en Geest leggen! Ach, zegt gij, ik ben een vergeten mens onder de mensen, niemand denkt aan mij! – kom maar tot Mij, zegt de Heere, Ik zal Mijn oog op u slaan; Ik zal u Mijn hart en hand geven. Ach Heere! zegt een ander, ik word zo bestreden en betwist. Het is alles tegen mij; mijn consciëntie veroordeelt mij en ik vrees dat de Heere Jezus ook tegen mij is.

Wel, het kan zijn dat gij uzelf hebt schuldig gemaakt; maar zijt gij goedwillig om uw schuld te bekennen? Zijt gij gezet op vergeving en genezing? Kom maar, Hij zal u geenszins uitwerpen! Ja, zal een ander zeggen, de vromen keren hun hoofd van mij af, zij willen met mij niet te doen hebben. kom tot Mij zegt de Heere, Ik zal u niet uitwerpen! En is dat niet beter, dan dat al de vromen op u Zagen? Wat voordeel hadt gij daarbij? O, zulk een stil verkeer met de Heere is het beste. Heere, mag ik

*Zult gij nu
nog langer in
het ongeloof
blijven? Of
moet gij nog
wachten, om
iets te kunnen
meebrengen?*

dan naar U toekomen zegt het overstelpende hart. Ja, zegt de Heere, zo dikwijls als ge wilt bij dag en nacht; op de rustdag of op andere dagen, in uw huis of in Mijn huis. Mijn hart, Mijn hemel, Mijn

voorbeeld, Mijn bloed, Mijn Geest, Mijn volheid is voor u. Ik, zegt de Heere, zal u helpen en ondersteunen met de rechterhand Mijner gerechtigheid; gij zult van Mij niet verstoten worden; doe uw mond

maar wijd open en Ik zal hem vervullen spreekt de Heere.

B. Smytegelt

Sprekend verleden

Sprekend verleden. Abraham Hellenbroek (5)

In dit artikelje willen we stilstaan bij een preek van Abraham Hellenbroek over Matth. 5:16 'Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.' In de inleiding stelt Hellenbroek dat echte genade niet alleen een zaak van de binnenkant is, maar ook van de buitenkant. Hij verwijst naar Psalm 45:14 'Des konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel.' De Zaligmaar vergelijkt de discipelen en in hen al de ware gelovigen met het licht der wereld. Licht kan niet verborgen blijven. Een stad op een berg kan niet verborgen zijn. Een kaars zet je niet onder een korenmaat, maar op een kandelaar. Zo dient het licht te schijnen voor de mensen, opdat de goede werken gezien worden.

Licht

Het gaat in de tekst niet om het licht van de zon, de maan of de sterren, het gaat over licht wat mensen verspreiden. Hellenbroek ziet het licht als de fontein van de goede werken. De goede werken vloeien uit het licht voort. Het licht is het inwendige beginsel, de goede werken worden naar buiten gezien. Het licht is de gestalte van genade in de wedergeborene door de Heilige Geest in de ziel gebracht. Er valt te denken aan het licht van de kennis. Zo werd bij Daniël licht, verstand en wijsheid gevonden. Het licht is de genade in de ziel. Licht is boven-

natuurlijke wijsheid en kennis in de zaken van God. Licht is ook heiligheid, zuiverheid en reinheid in de wil. In duisternis wandelen is het tegenovergestelde van in het licht wandelen. Licht is dus kennis en heiligheid in de ziel. Paulus schrijft in de Efezenbrief dat Gods kinderen eertijds duisternis waren, maar nu licht in de Heere zijn en dienen te wandelen als kinderen des lichts. Er staat in onze tekst: uw licht. Dit betekent niet dat het licht voortkomt uit de natuurlijke mens. Het licht is een werk van God in de mens. Het wordt uw licht genoemd omdat de Heere het in hen gewerkt heeft. Doordat God het geeft is het hun eigendom geworden. Het is niet genoeg dat er licht in anderen schijnt, het dient persoonlijk gekend te worden: uw licht. De apostelen en Gods kinderen hebben tot opdracht dat licht te laten schijnen. Zij moeten naar buiten laten blijken dat er licht van binnen is. Zij moeten zich door het licht van de kennis laten leiden. Dat licht dienen zij ook mee te delen aan anderen door onderwijs, bestraffing en vertroosting. Het licht van inwendige heiligheid dient naar buiten te komen in een heilige wandel.

Zien

Zij dienen te wandelen als kinderen des lichts te midden van een krom en verdraaid geslacht. Zij moeten het licht laten schijnen voor de mensen: dat zijn de mensen met wie zij leven, het zijn goddelozen en gelovigen, bekeerden

en onbekeerden. Het licht moet schijnen voor bekeerden opdat zij daardoor gesticht worden en tot navolging aangespoord. Het licht moet schijnen voor de onbekeerden opdat zij erdoor overtuigd en bekeerd mogen worden. Het doel is dat de mensen hun goede werken mogen zien. Het licht moet also schijnen dat zij uw goede werken mogen zien. Het licht kun je laten schijnen in het waarnemen van verborgen plichten, wat mensen niet zien. Het licht moet echter niet alleen in het verborgen schijnen, maar voor de mensen. De genade toont zich in goede werken. Goede werken, zo zegt de Catechismus, komen voort uit een waar geloof, richten zich naar de wet van God en hebben tot doel de eer van God. Het licht van de genade schijnt in het waarnemen van godsdienstige plichten en godzaligheid. Goede werken zijn niet volmaakt goed, maar er is iets goeds in, ze zijn goed in hun oorsprong en goed in hun doel. Het woordje 'uw' bij goede werken betekent niet dat Gods kinderen die werken uit eigen kracht kunnen doen. Waarom dan wel het woordje 'uw' erbij? Omdat Gods kinderen er het onderwerp van zijn, zij verrichten die goede werken, de goede werken worden door Gods kinderen als instrumenten uitgevoerd. Hierbij valt te denken aan 1 Cor. 15:10 waar Paulus zegt dat hij overvloediger gearbeid heeft, doch niet hij, maar de genade Gods die met hem is. Goede werken zijn lichtgevende vruchten van genade, zij zijn zichtbaar. Het

De apostelen en Gods kinderen hebben tot opdracht dat licht te laten schijnen. Zij moeten naar buiten laten blijken dat er licht van binnen is.

‘zien’ betekent niet alleen een zien met de lichamelijke ogen, maar ook een erkennen dat het echt goede werken zijn.

Verheerlijken

Het zien van de goede werken brengt tot verheerlijking van God de Vader: ‘en uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.’ De verheerlijking van de Vader is het doel van de goede werken en dat dient ook het doel te zijn van hen die de goede werken doen. Is dit in overeenstemming met wat Jezus elders zegt, namelijk dat er geen goede werken gedaan mogen worden om van de mensen gezien te worden? Geveinsden doen goede werken om van de mensen gezien te worden. Goede werken moeten gezien worden niet tot eigen lof en roem, maar ze dienen tot geestelijk voordeel voor de naaste en tot eer van God. Het gaat in het doen van goede werken om de verheerlijking van God de Vader, de eerste Persoon van het Goddelijke Wezen, zonder uitsluiting van de twee andere Personen, namelijk de Zoon en de Heilige Geest. God is Vader door schepping en onderhouding, maar ook door wedergeboorte en aanneming tot kinderen. Er staat bij ‘in de hemelen’ om Zijn oppermacht en regering over alles aan te geven. ‘Verheerlijken’ is niet daadwerkelijk de heerlijkheid van God vergroten, maar het is het erkennen en onderschrijven van die heerlijkheid die God de Vader heeft. Als gelovigen het licht en de goede werken bij anderen zien, dan hebben zij reden God te danken en van dit alles God de eer te geven. Hierbij valt te denken aan 1 Cor. 1:4 ‘Ik dank mijn God allen tijd over u vanwege de genade Gods, die u gegeven is in Christus Jezus.’ Ook ongelovigen kan door het zien van licht en goede werken aanleiding gegeven worden om God te verheerlijken. Het is een voorrecht dat ongelovigen zo’n middel der genade mogen ontvangen. Zij zien er God in als de oorzaak van de goede werken. Het is aanleiding om God te verheerlijken omdat hen in een heilige levenswandel veel van God getoond wordt. De heilige wan-

del van de godzaligen laat zien wat de hoogheid, alwetendheid, alomtegenwoordigheid, goedheid, almacht en rechtvaardigheid van God uitwerken. Er is reden tot verheerlijking van God als ongelovigen de deugden van God gaan erkennen en ook gaan leven als Gods kinderen in een heilige wandel. God wordt verheerlijkt in hun bekering.

Onbekeerden

Hellenbroek schrijft dat de les van de tekst in zijn tijd ernstig wordt verzuimd. Hij noemt zijn tijd een tijd van diep verval. “Waar is die glans, dat schijnsel, dat op het Christendom moest liggen? Waar vertoont zich nu zo’n volk als Jezus hier beschrijft? Uiterlijke belijders, uiterlijke Avondmaalgangers zijn er genoeg; maar de kracht, het wezen van het Christendom is weg. Och als men de meeste eens zou meten aan deze grote les van Jezus, wat zouden zij er weinig van vertonen.” Velen hebben helemaal geen licht. Zij hebben geen licht van kennis. Hellenbroek spreekt over een grote onwetendheid. Vooral geheiligde kennis wordt gemist. De dingen van God worden niet gekend in hun beminlijkheid en de dingen van deze wereld niet in hun schadelijkheid. Omdat velen geen licht hebben, is er ook geen schijnen van het licht. Let eens op uw gedrag: is er een schijnen van het licht? Hebt u ooit uw kennis gebruikt om anderen te verlichten, te onderwijzen en te overtuigen? Waaraan kan men zien dat het licht van de genade in u is? Bent u door uw voorbeeld anderen tot stichting geweest? Aan onbekeerden ziet men ook geen goede werken. Enkele keren neemt u een verborgen plicht waar, slechts uiterlijk, niet in geest en waarheid. Voor de mensen wordt niets zichtbaar. Zien mensen goede werken bij u? Op zijn best wat uiterlijke burgerlijkheid en zedelijkheid. Enige uiterlijke godsdienst en sleur in het doen van godsdienstige zaken. Dikwijls worden kwade werken gezien: dronkenschap en wereldse wandel, het ontbreken van godsdienstigheid, het schenden van de sabbat, vloeken en zweren, een

ongeregeld huishouden, trots en hoogmoed, gekijf, achterklap en leugentaal, bedrog, oneerbaarheid en allerlei ongerechtigheid. Doet een onbekeerde iets dat goed is, dan bedoelt hij zichzelf ermee. Hij wil van de mensen gezien worden. Hij wil er God niet door verheerlijken. Wangedrag geeft veel reden tot lastering van God.

Gods kinderen

Hellenbroek schrijft dat er niet alleen reden tot klagen is als er gelet wordt op de onbekeerden, maar dat er ook reden is tot klagen als het gaat over Gods kinderen. Het fijne goud is verdonkerd. De glans van het christendom is weg. Gods kinderen hebben reden zich te schamen. Er is licht, genade en nieuw leven in Gods kinderen. Maar schijnt het licht wel genoeg? Schijnt uw licht voor de mensen wel zoals het moet? Soms worden verborgen plichten waargenomen. “Wat zijn er veel stille Christenen, verborgen Nicodemussen, waar de genade als het ware versmoord wordt. Wat zijn er veel Christenen die zich schamen, die voor dit of dat inzicht niet durven uitkomen.” Bent u kenbaar als een christen? Wordt uw glans gezien? Gebruikt u uw kennis om te lokken en te overtuigen? Wat is er een nalatigheid op dit punt. Bent u een voorbeeld voor anderen? Zien de mensen alleen maar goede werken bij u? Beijvert u zich om alleen goede werken te laten zien? Zou u niet voorzichtiger moeten leven en zou uw wandel niet heiliger moeten zijn? Als u zich daar meer op zou toelagen zouden er minder zondige, ergerlijke en aanstootgevendende zaken worden gezien. En als u goede werken doet is het dan uw enige doel uw Vader Die in hemelen is te verheerlijken? Het gaat vaak om eigen eer en roem. U bedoelt uw eigen inzicht te tonen. U wilt geacht worden door Gods kinderen. Er is alle reden tot schaamte voor Gods kinderen dat ze niet meer op de eer van God gericht zijn. Hellenbroek spoort aan te handelen naar de tekst. ‘Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlij-

Waaraan kan men zien dat het licht van de genade in u is? Bent u door uw voorbeeld anderen tot stichting geweest?

ken. Hij roept op te wandelen in de plichten van het verbond. Wie geen licht en genade heeft, heeft geen recht op het aanzitten aan het Heilig Avondmaal. Wie dit wel mag kennen dient het ook te laten schijnen. Laat uw licht schijnen voor de mensen tot onderwijs en tot voorbeeld. "Laat al uw werken goede werken zijn. Och, wacht u nauwkeurig voor iets dat zondig is, daar wordt zo nauwkeurig op u gelet. Maar laat alles ernstig, heilig en godzalig zijn. Laat de heerlijkheid van God in alles uw doel zijn. Alle eigen lof uit het oog

en de Heere alleen in de plaats. O, dat zou een betamelijk antwoord zijn op de genade en (dat zou zijn een) op de juiste wijze te wandelen overeenkomend met het licht. En indien u dat spoor houdt, het zal de weg wezen naar het zalig licht, waar eens uw heiligheid volmaakt zal worden, waar eens uw Vader Die in de hemelen is te verheerlijken uw gedurig werk zal zijn en waar gij eens eeuwig schijnen en blinken zult als de glans van het uitspansel aan het firmament, altoos en eeuwig. Amen."

A. van Heteren

omgeving. Ook stukjes uit andere geschriften zijn in het nu verschenen boekje opgenomen. Wat de vertaling betreft wordt meestal de luthertekst gevolgd. De opschriften boven de stukjes zijn van de vertaler evenals de Schriftlezingen en de te zingen Psalmen. Luther schreef over de Psalmen ondermeer: "Daar ziet u alle heiligen zo in het hart, alsof u in een prachtig bloementuintje mag wandelen..." maar ook: "Daar kunt u Christus ontmoeten in Zijn diepste lijden." Een ander citaat: "In de aanvechtingen van duivel, zonde en dood, wil ik mijn psalmboekje voor geen duizend werelden missen." Bij ieder stukje is weergegeven waar het in de werken van Luther terug is te vinden (Weimarer Ausgabe-afgekort:WA). Ter kennisname geven wij u door wat we lezen op blz. 55 onder het kopje 'Verzoening.' "De evangelist Johannes zegt: 'Zo lief heeft God de wereld gehad.' Wie dit gelooft, wordt zalig! Want dit Geschenk is immers zo groot dat het dood, zonde en alle ongeluk wegneemt, zoals een druppeltje water verdwijnt als u het in een grote vuuroven laat vallen. Zo spoedig als de zondaar Christus aanraakt – en Christus door het geloof aangegrepen wordt – zijn de zonden weg en verdwenen, zoals een strohalmpje in een groot vuur verbrandt of een zandkorreltje verdwijnt in de diepte van de zee. 'Zo lief heeft God de wereld gehad', zijn levende woorden die in goud geschreven staan. O God, geef toch dat we ze ook waarlijk met ons hart verstaan mogen! Want wie ze gehoord heeft, die zal door geen duivel, zonde of dood meer verschrikt worden, maar met een vast vertrouwen zeggen: 'Ik ben onbevreesd, want ik heb de Zoon van God, Die God mij uit liefde geschonken heeft. Dat moet waar zijn, want het staat in Gods Woord, in het heilig Evangelie.'" Tenslotte willen we overnemen wat er staat op blz. 70 onder het kopje 'Wat is ons lijden?' "Paulus keert zijn rug naar de wereld en zijn aangezicht naar datgene wat aan ons zal geopenbaard worden. Daar wordt hij zo vrolijk van dat het net lijkt of hij al het lijden hier op aarde vergeet! 'Hoe slecht

Persbericht

Jaarlijkse info-avond op de TUA

Denk je erover om theologie te studeren? Wil je weten of de studie iets voor je is? Wil je de sfeer aan de TUA proeven? Heb je vragen over hoe het er hier aan toe gaat? Op 23 november vindt vanaf 19.00 uur de jaarlijkse open avond plaats op onze Theologische Universiteit. Professor H.J. Selderhuis zal deze avond een minicollege geven, zodat je eens kunt meemaken hoe een college eruit kan zien. Het thema hiervan zal zijn 'Lichamelijke fitness geeft geestelijke wellness',

kerkegeschiedenis tussen sportschool en begraafplaats.

Hoogleraren en studenten vertellen daarnaast over de opleiding en over het studentenleven. Er is hierbij volop gelegenheid om vragen te stellen en om de gebouwen te bekijken.

Je bent van harte welkom! Neem gerust vrienden of familie mee. Het is handig als je je vooraf aanmeldt. Dit kan door een mailtje te sturen naar info@tua.nl

Tot ziens op Wilhelminapark 4 in Apeldoorn!

Boekbesprekingen

Maarten Luther, Al ging ik ook in een dal, gebonden, 107 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2497-6.

De ondertitel luidt: "Troost voor zieken." In de late middeleeuwen werden er in de westerse wereld troostboekjes gebruikt in geval van lijden en sterven. Ook in de tijd van de hervorming ware zulke boekjes populair en werden door velen gelezen. Het verzoenend lijden en sterven van Christus werd in deze boekjes maar al te vaak overschaduwd door leringen over goede werken, het aanroepen van heiligen en de verdienstelijkheid van het menselijke lijden. Luther heeft in 1519 zijn 'Stervenssermoen' geschreven. In 1520 schreef hij 'Veertien vertroosting

voor vermoeiden en beladenen.'

Deze boekjes kunnen met recht reformatorische troostboekjes genoemd worden. Luther wijst eerlijk op zonde en ellende en wil bewegen tot berouw en boete. Het gaat Luther erom dat er vergeving gezocht en gevonden wordt in Christus. Luther roept niet alleen maar op tot boete, maar ook tot het zien op het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt. In preken van Luther en in andere geschriften van hem komen ziekte en lijden steeds aan de orde. Niet alles uit de troostboekjes van 1519 en 1520 is bruikbaar voor deze tijd. De vertaler heeft een selectie gemaakt van stukjes die ook nu hun waarde kunnen bewijzen voor zieken, stervenden en hun

het ook met ons gaat', zegt hij, 'wat is toch ons lijden, vergeleken met de onuitspreklijke vreugde en heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden? Het is niet waard dat men dit leven tegen het andere zou opwegen of zelfs maar een lijden zou noemen!' Hier ontbreekt het ons echter aan, dat we deze voortreffelijke en uitnemende heerlijkheid niet met lichamelijke ogen kunnen zien en met handen tasten. Dan immers zouden we pas begrijpen wat het wil zeggen dat we nooit meer zullen sterven, nooit meer zullen honger en nooit meer zullen dorsten en bovendien een lichaam krijgen dat niet meer hoeft te lijden of ziek te zijn. Wie zelfs al het mogelijke lijden in gedachten zou nemen, die zou nog zeggen; 'Wat is al dit tijdelijk lijden - hoe lang het ook duren mag - vergeleken met het eeuwige leven?'"

Dr. W. Verboom, Uw Woord is mijn lamp, paperback, 123 blz., € 7,50, Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer, ISBN 978-90-239-2181-3.

De auteur is emeritus hoogleraar Geschiedenis van het gereformeerde protestantisme en was jarenlang gemeentepredikant. Al geruime tijd verzorgt hij het programma 'De Bijbel Open' van de Evangelische omroep, waarbij hij gebruik maakt van de HSV. In dit boekje treft u zestien meditatieën aan die voor dit programma zijn uitgesproken.

Ds. F. Bakker, Blijft in Mij, gebonden, € 19,50, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-32693.

Ds. F. Bakker (1919-1965) is slechts acht jaar predikant geweest in de Christelijke Gereformeerde kerken. Hij diende de gemeenten van Huizen en Driebergen. Hij heeft grote bekendheid gekregen door zijn nagelaten preken en meditatieën. Van zijn boekje 'Gedestalten', dat in heel wat talen is verschenen, zijn inmiddels meer dan 100.000 exemplaren verkocht. Dat toont duidelijk aan dat er de jaren door grote belangstelling is geweest voor dit boekje. Het is dan ook een goede zaak dat er een dagboek is verschenen. Dit dagboek is samengesteld uit de

nagelaten geschriften en uit nog nooit eerder uitgegeven preken van ds. F. Bakker. Ds. Bakker gaf op een eenvoudige, eerlijke manier geestelijk onderwijs vanuit de Schrift. Een aanbeveling is eigenlijk overbodig: goede wijn heeft geen krans. Dit dagboek, voorzien van een voorwoord door ds. P. den Butter, zal zeker zijn weg wel weten te vinden onder jong en oud. Achterin staan meditatieën voor de feestdagen die op afwisselende dagen vallen. Daardoor kan het dagboek meer dan eens gebruikt worden. De meditatie die behoort bij 7 februari geven we aan u door. De tekst is 'Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.' Mattheüs 5:6. Er staat boven: "Ongelukkig maar toch gelukkig." "Hoe komt een onreine in zichzelf aan een kleed, waarmee hij voor God kan bestaan? Misschien hebt u al veel geprobeerd om uw eigen kleed schoon te wassen, maar ach, waar u de ene zonde wilde reinigen, kwam er weer een andere voor terug. Misschien hebt u ook veel geprobeerd om de zonden te bedekken met eigen gerechtigheden. Maar dat kleed scheurt overal weg waar u ermee bij God wil komen. Al uw krampachtige pogingen van zelfreiniging en zelfverbetering kunnen de honger en dorst naar de gerechtigheid alleen maar erger maken. Toch lezen we in Mattheüs 5:6 dat dezulken door Christus worden zalig gesproken. Ze noemen zichzelf rampzalig, maar Christus noemt hen zalig. Niet dat de zaligheid in hun honger ligt

of in hun dorst. Zeker, ze willen hun gemis niet ruilen voor al het bezit van de wereld. Ze kiezen dan liever voor hun ongeluk. Maar van de honger kunt u niet eten en van de dorst kunt u niet drinken. De waarlijk hongerenden worden dan ook zalig genoemd, omdat ze verzadigd zullen worden. Ze noemen zichzelf ongelukkig, want ze kunnen het niet bezien. Maar Christus noemt hen gelukkig, want met zulke mensen kan Hij nu juist wat doen. Hij staat juist te wachten op mensen die alles missen wat ze zichzelf niet kunnen geven. 'Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.'"

Bij de Gereformeerde Bijbelstichting, Leerdam, verschenen twee Bijbellesboekjes. Beide zijn geschreven door Ditteke den Haan. Het eerste Bijbellesboekje is deel 1 Oude Testament en gaat over de schepping, ISBN 978-90-72186-66-9. Op een eenvoudige manier wordt de bijbelse geschiedenis uit Genesis 1 en 2 verteld. Het tweede bijbellesboekje gaat over Kerst en is deel 1 Nieuwe Testament, ISBN 978-90-72186-67-6. Op een eenvoudige manier wordt

RST
Zorgverleners

"Fijn dat ik nog thuis kan blijven wonen"

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is een vertrouwd idee. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

IS DE DOOP GELIJKTIJDIG DE WEDERGEBOORTE?

De Puriteinen en onze vaders leren anders!
Zie onze website www.svvhed.org
voor informatie of bel 0416-691788.
Voor giften banknr. 5489.87.920

STICHTING VRIENDEN VAN

HEIDELBERG & DORDRECHT

de Kerstgeschiedenis verteld. De boekjes kosten per stuk € 4,50 en bevatten 12 kleurplaten, 6 puzzels en opdrachten en 2 liederen. De mooie omslagtekening en de kleurplaten zijn van de hand van Ella Bakker, Urk. De boekjes kunnen voorgelezen worden voor kinderen vanaf 4 jaar en de kinderen kunnen ze zelf lezen vanaf 6

jaar. Ze zijn geschikt voor gebruik thuis en op (zondags)scholen.

REVOKE

Uitnodiging

Alle christenen die tot de doelgroep behoren worden hartelijk uitgenodigd voor onze bijeenkomst op D.V. 10 november 2012 in de Zandhavenkerk te Batendrecht, Ploegwei 1, aanvang 14.45 uur.

Wilma van Klaveren zal een inleiding houden over

Tussen licht en ruimte
kan een leven voor de kinderen zinvol zijn?

Voor informatie en aanmelden zie onze website of bel (0184) 612253

www.revoke.nl

愛之神 DENK

aan Christenen in China

De voorgangers van de huisgemeenten vragen om toerusting. Uw hulp is daarbij onmisbaar. Uw gift is welkom op 3473. 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen. Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Banknr. 3473.76.029 Hudson Taylor/SBHC, Rhenen

Onderwijs | Lectuur | **Toerusting** | Diaconaat

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
 Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

VAN STAVEREN

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 41 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338
 info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl
 www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl